

Tartu maakonna toiduvaldkonna taustauuring ja integreeritud toidustrateegia koostamine

Fookusgrupi intervjuu: toiduainete töötajad
13. mai 2021, kl 13.00-15.00

Osalejad:

- Annemari Polikarpus, OÜ Viinamärdi Talu
- Erika Pääbus, OÜ Andre Juustufarm
- Külli Must, OÜ Alatskivi Mõisamaitsed
- Martin Rohtmets, AS Rõngu Mahl
- Kristiina Tammets, Tartumaa Arendusselts
- Mihkel Laan, OÜ Cumulus Consulting

MEMO

Kristiina Tammets andis ülevaate toiduvaldkonna koostööprojektist ja planeeritud tegevustest, Mihkel Laan toiduvaldkonna uuringu ja toidustrateegia koostamise plaanist (vt lisatud slaidid).

Fookusgrupi raames käsitletud küsimused:

1. Millised on **tänased kitsaskohad toiduainete töötajatel ja toiduvaldkonnas laiemalt**, mida maakondlik võrgustik saaks ühiselt lahendada?
2. Millised on **valdkonna tänased tugevused Tartumaal**, mida saaks ühiselt paremini "ära kasutada"?
3. Millised on **ootused toiduvaldkonnale ja -võrgustikule Tartumaal**? Millele tuleks eelkõige keskenduda? Mida on vaja teha arenguhüppeks?
4. Mida saaksid **toiduainete tööstuses tegutsejad toiduvaldkonna arendamiseks teha**? Millist rolli võiksid töötajad võtta?
5. MUU: Millised on head näiteid võrgustikest mujalt Eestist ja maailmast? Valmisolek osaleda toiduvaldkonna koostöögrupis; muud ettepanekud

Esmased mõtted seoses toidustrateegiaga:

- Martin Rohtmets - pigem infot saamas;
- Erika Pääbus – juustutootmine – **turunduse ja tutvustuse** pool, sellest on puudu; väljakutseks ka **eksport**;
- Külli Must – käsitööveinid; tee-limonaad-hoidised – soov maksimaalselt **kohalikku toorainet väärindada; oluline maheteematika**;
- Annemari Polikarpus – piima-lambakasvatavad; Tartu maakond on vaeslapse osas, **koostvõrgustikku ei ole**; mõistlik teha.

1. Millised on tänased kitsaskohad toiduainete töötajatel ja toiduvaldkonnas laiemalt, mida maakondlik võrgustik saaks ühiselt lahendada?

- **tarbija teadlikkus**, harimine, suunamine – seda on vähe; kodumaise toore väärtustamine jms; see annaks tootjale julguse kallimalt müüa;
- suurte **jaekettide jäigad tingimused**, samas on see osalt läinud paremaks, väiketootjaid on juurde tulnud; tarbijad ja ka restoranid otsivad kodumaist rohkem;
- alguses **väiketootjal jala ukse vahele saamine keeruline** (alustavad ettevõtted);
- Peipsiäärses piirkonnas on võrgustike palju (Sibulatee, Peipsimaa, veinitee) – kui teha Tartumaa oma, siis peab läbi mõtlema, mis on selle fookus;

- **kitsaskoht veinitootjal** – aktsiisi osas ebavõrdne kohtlemine; km-kohuslane peab olema esimesest päevast peale;
- küsimus **pakendites** – see võib olla suur kulu, keskkonnasõbralik lahendus võib olla kallis, nt miinimumkogus välismaalt tellides 50t uhat tk; toiduohutus teeb teema keeruliseks;
- **ühine turundus** jms – oleks arenguruumi;
- ettevõtjad **väga omavahel ei suhtle**, omavaheline suhtlus, know-how jagamine jms;
- võrgustikul peab olema **koordinaator/juht**, kui ei ole, siis ei toimi.

2. Millised on valdkonna tänased tugevused Tartumaal, mida saaks ühiselt paremini “ära kasutada“?

- taluturg – **müügivõimalus** on olnud väga hea;
- **erinäoliseid tootjaid on palju**, palju seda, millest saaks teha pakette jms;
- **EMÜ laborid ja teadmine**, mida saaks toodete arendamisel kasutada;
- Väiketootjate **tase on päris hea**, nn vahepealsed tegijad (pole alustajad), kellel oleks ka suuremat sammu võimalik teha, on palju (nt juustusektor);
- Tartumaal on palju **suuri valdkonna ettevõtteid**;
- **Tartu ise on tugevus** – suuruselt teine keskus, sündmused jne;
- Lõuna-Eesti kui **põllumajandussaaduste kasvatajate** tugevus;
- Toiduliit teeb head tööd;
- Tartumaa ühist asja võiks olla vaja küll, koostöövõrgustikku ☺

3. Millised on ootused toiduvaldkonnale ja -võrgustikule Tartumaal? Millele tuleks eelkõige keskenduda? Mida on vaja teha arenguhüppeks?

- **kaubaringid, logistika, tarneahelad** – koostööd teha; mahl-moos saavad koos liikuda;
- Tartumaa **toidu suveniirid** – alates lennujaamast/sadamad/laevad sisse saada;
- **kohalik toit selgelt eristatult** kaubanduses välja tuua;
- **ekspordivõimaluste** leidmine;
- **ühine turundus** - olla nähtav, tarbija harimine;
- **kogemuste vahetamine**, eriti just suuremate ettevõtjatega, kellega on võimalik midagi õppida;
- inspiratsiooni, **kogemuste saamine teistelt**;
- **lihtsad näpunäited alustajatele** (a la kuidas saada kontakti Selveriga);
- esialgu on vaja võrgustikule ka nime teha, see võtab aega – et sellesse panustada
- ühisstendid, laadad, messid, võrgustikud (tarbija teadlikkus).

4. Mida saaksid toiduainete tööstuses tegutsejad toiduvaldkonna arendamiseks teha? Millist rolli võiksid töötlejad võtta?

- ettevõtjad saavad teha promo võrgustikule; rõhutada seda sotsiaalmeedias jne;
- anda oma toode võrgustikku;
- mängud, loosimised jms, seda saab ühiselt teha; tähtpäevade pakid;
- kingitused – Tartumaa toodangu eelistamine võiks olla teema, nt Tartu LV-l;
- näidata tarbijale, kuidas me teeme, toodame, kasvatame – usalduse loomine;! saavad avatust näidata - avatud talude päev ei ole ainus võimalus;
- koostööd kokkadega teha, restoranide nädal jms;
- kasutada pilootprojekti võimalusi – rahvusvahelisele turule koos minna;
- suurte kettide juures läbirääkimisi pidada – COOP jt;
- avalik sektor ja hanked – pakkuda tuge, anda signaal, et on tooteid.

5. MUU

- Kõik osavõtjad on ka edaspidi nõus koostöögrupis psalema
- Häid näiteid võrgustike kohta võiks leida nii URBACTi kui ka teiste Leader-partnerite juurest.

Memo koostas:

Mihkel Laan
OÜ Cumulus Consulting
mihkel.laan@cumulus.ee
5297984